

Előfizetési árak:

Egész évre . . . 10 frt — kr.
Félévre . . . 5 „ — „
Negyedévre . . . 2 „ 50 „
Egy hóra . . . — „ 85 „
Egyes szám ára 4 kr.

Kiadóhivatal:

PÉCSETT. Mária-u. 1. sz.
a kir. itélőtábla épületével
szemben,
hová az előfizetések és a lap
szétküldésére vonatkozó föl-
szólalások intézendők.

PÉCSI FIGYELŐ

POLITIKAI NAPILAP.

Szerkesztői Iroda:

PÉCSETT, Mária-utca 1. s.
a kir. tábla átellenében.
hová a lap szellemi részét
illető minden közlemény
intézendő.

Kéziratot vissza nem adunk

Hirdetéseket

a kiadóhivatal veszi föl

Mire jó az áruforgalmi statisztika?

Pécs, 1897. április 28.

(* *) Nemrégiben közöltük lapunkban azt a szomorúan kacagtató históriát, mely szerint tíz helybeli kereskedőt birságotlalt meg azon a címen, hogy külföldről érkezett áruikról hamis bevallást adtak, a mi tulajdonképpen nem is volt hamis, csak általános elnevezés alatt jelezte volt a portékát, nem pedig minőség szerint részletezte.

Mivel ezek a statisztikai adatgyűjtések még a néhai Baross miniszter agyában fogamzottak meg, a kinek ezzel az volt a célzata, hogy a beérkezett adatok az országos statisztikai hivatal által összegyűjtve, alkalmas eszközül bizonyuljanak be az ország közvéleményének fölrázására, napnál fényesebben demonstrálván, hogy a kvótán, fogyasztási adókon, vámjövédékeken kívül mennyi millióval adózik Magyarország Ausztriának, a miből aztán — persze nem a Bánffyék logikájával — az a következtetés vonható le, hogy az önálló vámterület létérdeke, elengedhetetlen követelménye hazánk boldogulásának.

Valóságos szerencsétlenség, hogy éppen most áll az ügyek élén az a férfi, kiben a képességek és a készség sajnos hiánya mellett annál erősebben ki van fejlődve az erőszakosság és illetőleg az a

törekvés, hogy Ausztriának tett minél hasznosabb szolgálatokkal tartsa fenn magát. Ennyire nem vitte és fokozta még ezt az országra nézve kínos és végzetes törekvést 1867. óta Bánffynak egyetlen elődje sem. Természetesen magyarázatul szolgál ennek az, hogy Bánffy nem ismeri alaposan, nem ismeri egyáltalán a közgazdasági kérdéseket és nem tudja mérlegelni a horderejét azoknak a megállapodásoknak, melyekre a bécsi kormány ráveszi, sőt már rá is vette.

Csak a legcsunyább tájékozatlanság az, mely mellett a kiegyezésben még további engedményekről is gondolkozhatik, mikor a 30 éves kereskedelmi és vámszövetség rabságában is kétségbeejtő alakulásokat kezd venni és mikor az előtt a tény előtt állunk, hogy a folyton hangoztatott és jelentékeny állami támogatással is megkísérelt iparfejlesztés dacára folyton folyvást nagyobb és szármalmasabb adófizetői és áldozatai leszünk az osztrák iparnak.

Nem ellenzéki érvelés ez, nem ijesztő mese, hanem megdöbbentő valóság. Ha Bánffy b. értene valamit a statisztika tudományához és ha olvasni tudna a számokból, melyek nem hazudnak, bizonyára másképpen gondolkodnék a kiegyezésről, s nem merne előállni azzal a szégyenletes tervvel, hogy az országot pusztító vámközösség végtelen terhét és kárait még kvótafölemelés árán is meg kell vásárolnunk továbbra.

Mert az a kereskedőink előtt gyűlölt statisztika és a legújabbban az országos statisztikai hivatal által közreadott 1896. évi áruforgalmi kimutatások azt igazolják, hogy Magyarország ki van szolgáltatva kényre-kegyre, el van adva Ausztria közgazdasági hatalmának és hogy hiábavá minden erőlködésünk, ha meg nem szűnik az a nyomás, melyet iparunkra a vámközösség gyakorol és amely mellett iparfejlesztésről, a kereseti viszonyok kedvező átalakulásáról és a szociális elégedetlenség megszüntetéséről szó sem lehet.

Minden vonalon azt igazolják az áruforgalmi kimutatások, hogy a nálunk fölhasznált ipari készítmények szinte kizárólag Ausztriából hozatnak be s valóságosan megdöbbentő a példa, melyet a nagy szám-tömegből kivesszünk ime a fonó-szövő iparra vonatkozólag.

Ebben az egy iparágban magában sok-sok milliomos adófizetői vagyunk Ausztriának és a helyzet évről-évre rosszabb. Egyrészt azzal, hogy az összegek nőnek, melyek tőlünk kivándorolnak, másrészt abban, hogy a szolid, értékesebb áruk behozatalának csökkenésével szemben halatlanul emelkedik a selejtes osztrák áruk importja, melyek csak szemrevalók, de csak

nyitja előttük az ivó ajtaját és a hahotázó társaság vitte a meggyilkolt tetemét ki — az utcára. Utánuk a korcsma kapuja bezáródott és az előbbi borzalmasság színhelye is oly sötét lett, mint a többi ház.

A „Pécsi Figyelő” tárcája.

A halott.

— A „Pécsi Figyelő” eredeti tárcája. —

Éjfél felé jár az idő. Az utcákat viharhoz hasonló szél üvölti végig. Ahol port, szemetet, papirdarabkát lel, azt magával ragadja és kényszeríti azt az örült táncot vele végighadarni, járdán, háztetőn és levegőben.

A külvárosban vagyunk. Itt ott bóbiskol egy-egy kőolajos utcalámpa; de azok is beadják a derekukat; egy-egy rémséges szélroham megrázogatja a lámpát oszlopostul és az a gyengevilágú mécses máris kiszenevedett.

Sűrű sötétség uralkodik az alvén, akár merni lehetne, oly vastag. Az országút végén a huszárlaktanyához közel egy kisebb rendű korcsma ablakai a fertelmes szél dacára is, kellemes világgal, jókedvű honcogással bizonyítják, hogy ott még ébren vannak. De sem cigány, sem ének-hang nem hallik ki a csárdaszerű épületből — csak, néha, néha verődik ki vig kacagás az országútra.

A korcsma ablakai alacsonyok és dacára, hogy le vannak függönyözve, a függöny fölött belátható az egész ivó.

De megfagy annak a kíváncsi halandó-

nak a vére, aki betekint oda! Szörnyűség csak elgondolni is!

Négy fiatal ember egy halott embert az ivó egyik asztalára emelt; kettő közülük pedig nyirja a szerencsétlen haját, bajuszát.

Lélekhaborító nézni a halott komoly halvány arcát és ezek a förtelmes gyilkosok, még csuflóságot is követnek el a szerencsétlen áldozaton; a haját egész tövig lenyirták, a bajuszát pedig tisztára leborotválták. Ennek megtörténte után, olthatatlan homéri hahotára fakadtak a nyomorult pribékek.

Aztán öltöztették. De csak most lát szik, hogy mily elvetemült gazok közé került az ismeretlen áldozat, most, midőn ismét ráadják ruháját, most látjuk csak, hogy a szerencsétlen szerzetes volt, még pedig kapucineres barát.

Midőn nagy bajjal felöltöztették a hullát, oly kacagás vett erőt a társaságon, hogy egyik másik csak úgy fuldokolt bele.

— No most elég volt a nevetésből, mondá az egyik lator.

— Ugy bizony; vegyük nyalábra és vigyük a klastromba, mert én még kávéházba is mennék ma, beszélte egy nagy fejű kövér zivány.

— Jó, jó, csak neki, — mondá a másik kettő, ti vigyétek a fejénél, mi ketten pedig a két lábát; és aztán egy-kettő.

Most az ötödik férfi, a korcsmáros ki-

nyitja előttük az ivó ajtaját és a hahotázó társaság vitte a meggyilkolt tetemét ki — az utcára. Utánuk a korcsma kapuja bezáródott és az előbbi borzalmasság színhelye is oly sötét lett, mint a többi ház.

Azonban a négy férfi, most nesztelen vitte a szerencsétlen szerzetest a város felé, óvatosan, hogy senki meg ne lássa őket sötét munkájukban.

De ember tervez és Isten végez.

A hogy a Benedek utcához értek, egyszerűen csak harsány:

— Állj ki vagy! riasztotta meg a gyalázatos gyilkosokat. Erre persze a szerencsétlen szerzetes hulláját elejtették és rémséges gyorsasággal szaladtak visszafelé, úgy, hogy arról a reményről le kellett mondania annak az egyszál rendőrnek, hogy a tetteseket megkerítse.

A hullánál maradt másik rendőr a gyufa világánál borzadva látta, hogy egy élettelen szerzetes fekszik az utca porában; és midőn társa eredménytelenül tért vissza, tanakodtak, hogy mittevők legyenek.

Miután félték, hogy otrombán elriasztották a gonosztevőket és méltán félték feljebbvalójuk büntetésétől, ki tobzódott volna, ha a jelentésben észrevette volna a tapintatlan buta eljárást, mely eljárásnak tudható be, hogy a tettesek elillanhattak; — mondom elhatározták, hogy csendben elviszik a szerzetest a klastrom elé és ott miután be-

addig tartanak, míg el nem megy róluk az osztrák szag. A félselyem, félposztó, féljuta elnevezés alatt értéktelen rongyok jutnak drága pénzen a nép fogyasztásába szövetekül és kész ruhaneműek alakjában, melyeknél még a munkabérek is az osztrákoknak fizetjük. Csak nézzünk szét Pécsen, legtöbb üzlet — csekély kivétellel — ilyen Bécsből származó olcsó portékával látja el, sokszor könnyű részletfizetésre, a nagy néptömeget, a melynek milliói adóznak ilymódon az osztrákoknak.

Megszégyenítő és kétségbeesítő dolog az és egy kicsit a saját könnyelműségünk is szerepet játszik benne. Folytonosan és fokozatosan mutatja ezt a statisztika és igazolja a két utóbbi év adatainak összehasonlítását. Például 1895-ben 995 ezer métermáza fonott, szövött, kötött és kész ruházati tárgyat hoztunk be 209 millió forint értékben; 1896-ban pedig e cikkek közül a behozatal egy millió 21 ezer métermáza volt és 210 millió forint értékre emelkedett, ami azt is igazolja, hogy épp a silány áruk behozatala lesz nagyobb és tömegesebb.

Még közelebről fölvilágosítanak a részletek. Az, hogy a tiszta gyapjuszövetekben a behozatal 29 millió forintról 25 millióra esett, ellenben a félgyapju szövetekben 3 millióról 8-ra, a pamut-nadrág szövetekben fél millióról egy millióra emelkedett. Ugyanílyenek az arányok a kész női ruházatoknál és szöveteknél, melyekből a múlt évben kevesebbet hoztak be, mint 1895-ben, míg viszont a félselyem szövetek és szalagok importja emelkedett.

Tanulságos még néhány részlet a sok közül. A tarka áruk, kék pamut, vásznak, barchet és egyéb női szöveteknél az 1896. évi behozatal hallatlanul magas: 26 millió forint emelkedést mutat. Aztán megint a lefőzés rendszerének jelensége az is, hogy a fehér vászon behozatalnál hanyatlott a finomabb és jobb lenvászon behozatala és

megnőtt a pamutvászon importja az osztrák gyárak silány „olcsó” cikkeiből, melyekkel el vagyunk árasztva az igazi értékűkhöz képest még mindig túl magas áron.

Ime, ezek a mi államférfiaink bölcs közgazdasági politikájának valóságos gyakorlati eredményei. Barossnak előrelátó, nagy koncepciójú tervét a kivitelnél, apró vexatórius intézkedésekkel gyűlöltté teszik, ami jó volna benne, azt nem fogatosítják, új intézkedéseik pedig határozottan Magyarország kárára vannak. Kiegészítik mindezt azzal, hogy a vám- és kereskedelmi szövetség folytán tőlünk cikkekkel kiszorított többi államokba a mi nyers terményeink alig vihetők ki és így mind a két kezünk bilincsben van; mert gabonánkat és gyapjunkat minden áron el kell adnunk Ausztriának; viszont pedig minden áron meg kell vásárolnunk az ő konkurenciás silány gyártmányait, melyeknek tömegei közül még egy pár tételre hivatkozunk.

Igy például 1896-ban kész ruházatot behoztunk Ausztriából 30 millió 700 ezer forint értékben, ebben nyakkendőt egy millió 792 ezer forint értékben; aztán csipkeutánzatot két és fél millió forint értékben és pamut-, len-, gyapju-, selyem- és félselyem szalagot — jól értsük meg: csupán szalagot — hat és fél millió forint értékben.

Bizony dicső adatok ezek. Főnállásának ezredik évét ünneplő Magyarország a millennium évében sok nemzetiszínű szalagot fogyasztott és ezért közel hét millió forinttal adózott Ausztriának. Bizonyára hivatkozni fog erre Bánffy báró annál az Ausztriánál, a mely általa megállapított magas vámtételeivel kiszorítja tőlünk a szolid angol és francia portékát s teljes hódolattal úgy fog okoskodni, hogy ha ily sokat tudunk költeni osztrák eredetű háromszínű rongyra, (az ő szavai) ezzel a nagy lelkesültséggel és önérzettel miért

ne emelhetnénk néhány percenttel a kvótát is.

Ime, ez lesz a haszna annak az áruforgalmi statisztikának, s bizony Baross megfordul sirjában, ha a mostani államférfiui karrikaturákat meglátja a tulvilágról.

H i r e k.

Pécs, 1897. április hó 28.

Napirend 1897. április 29-én.

Naptár: csütörtök, ápr. 29. — Róm. kath.: Péter. — Prot.: Szibilla. Görög-kel. (ápr. 17.) Si-meon. — Zsidó Nisan 27. — Nap két 4 óra 30 perckor; nyugszik 6 óra 52 perckor. Hol két éjjel 3 óra 8 perckor; nyugszik délután 4 óra 47 perckor.

Időjárás: hőmérséklet 13 Celsius fok meleg; légnyomás 758. — Kilátás: a központi meteorológiai intézet jelzése szerint: változás nem várható.

Katonai sorozás befejezése a Scholtz-sörházban reggel 8 órakor.

— (Közigazgatási ülés.) Baranyavármegye közigazgatási bizottsága jövő havi ülését május hó 11-ik napján délelőtt 10 órakor tartja a vármegyei háza nagytermében.

— (Iskolai adakozások.) Barcsról írják, hogy Siffer Antal plébános az ottani rom. kath. iskolának 65 frtot adományozott iskolai tanszerek beszerzésére. A barcsi fiatalság pedig a legutóbb rendezett mulatság tisztajövedelmét, azaz 24 forintot, szintén hasonló célra fordította, mely összegből a négy barcsi iskola 6—6 frtot kapott.

— (Kinevezés.) Frey Tivadar, pécsi kir. járásbírói joggyakornok, a nagykanizsai törvényszékhez aljegyzővé neveztetett ki.

— (A Pécsen tartandó országos tornaverseny) ügyében dr. Fejérváry Imre báró főispán elnöke alatt tegnap — lapunk zártkör — ülést tartottak a városházán törvényhatósági bizottságunk előkelőbbjei. Az ülésen az ünnep rendező bizottságába bevalasztották a főispán elnöke alatt a polgármestert, Koszits Kamill megyei főjegyzőt, Spittkó Lajos tankerületi főigazgatót, dr. Ágh Timót, Kiss Józsefet és Requinny Gézá; azután az

csengetnek, ott hagyják a szerzetest és elillannak, úgy, mint a gyilkosok.

Felemelték tehát a szerzetest és a leggyorsabb meneteléssel rövid idő alatt elértek a rendházat, hol a hullát letették a földre, közvetlen a kapu elé és aztán irtózatossan megrázták a zárda csengettyűjét, melynek éles hangja a folyosókon végig csengett-bongott úgy, hogy néhány perc múlva a két rendőr tisztán hallotta a falatpu fráter kapus kopogását a hosszú folyosón.

Csak ezt várták, aztán utca vesd el magad, elillantak a vastag sötétségben.

Fráter Fridolin a kapus, morogva illesztette be a hatalmas kapukulcsot az ajtószárába és krics kraes, kinyitott az ajtó, mialatt mondá:

— Canis máer, szakasztott úgy van, ahogy mondtam előre. Koledálni küldték ezt a hájfejű Fráter Hiláriust és tessék, leissza magát mint a tők; és most én vigyem be a cellájába; de azt bizony nem teszem. Hanem, hogy ne vétkezzem, a lábainál fogva fogom vonszolni; mert az már mégis sok, hogy szerzetes, ha végleg nincs is felszentelve — ennyire megfélemlít méltóságáról.

Ezeket, mintegy magába mondogatva, tényleg minden habozás nélkül a hullá két lábát megragadva, azt mint a talicskát vonszolta maga után. Midőn a lépcsőkhöz ért és azon lefelé vonszolta fráter Hiláriust, annak koponyája minden lépcsőfoknál nagyot

koppant és e koppanás a zárda boltozott folyosójától rémesen verődött vissza.

A fráter kapus, midőn a zárda nehéz tölgyfaajtáját ismét bezárta — mintegy jókedvűen lámpáját csujába cingulusába akasztá és ismét felfogva a szerencsétlen szerzetes két lábát, — füttyörészve hurcolta maga után fráter Hiláriust. Most, a folyosó végén, az utolsó cella előtt megállt s midőn annak ajtaját a nála levő főkulccsal kinyitotta, — bevonszolta a még meleg hullát — és nem kis erőmegfeszítéssel emelte fel az egyszerű nyoszolyára.

De mi az? Rémes kiáltás harsog az utolsó cellából — és fráter Fridolin a kapus, hanyat-homlok rohan ki a folyosóra egyremásra kiabálva:

— Gyilkosok! rablók! segítség!

Egy pillanat alatt benépesült a folyosó és a szerzetesek ijedt arcokkal mindenféle fegyverekkel mint piszkafával, botokkal stb. felfegyverkezve álltak körül Fridolin frátert, — ki lelkendezve mondta el, hogy az ördög incselkedése következtében két Hilárius fráter van a cellában.

Rövid tanácskozás után, nagy csendben a legbátrabbak bementek, kellő lámpák és fegyverekkel ellátva, fráter Hilárius cellájába és ott esodák csodája, valóban két, egymáshoz nagyon hasonló szerzetest találtak, az egyszerű ágyban.

Hamarosan konstatálták, hogy az egyik,

ki esuhájában feküdt a nyoszolyában — nem halott, — hanem Ó! szörny és iszonyat le van szopva a sárgaföldig.

A keresztényszeretet vastörvénye szerint — békén hagyták tehát a két boldogan szendergő szerzetest — és a felvert zárda-lakosok nyugalomra tértek.

Reggel azonban ismét pokoli lármára szaladtak Hilárius máskor oly csendes sárkájába, hol az idegen szerzetest éktelen káromkodások közt találták.

— Az Istenért legyen csendben! mondák csititól a szerzetesek.

— Hát a Belzebub öreganyja incselkedik velem, hol vagyok? megőrültem? mit akarnak velem? és maga, hogy kerül maga mellém? Mit csókolgatott és csiklandozott? Azonnal mondják meg, hol vagyok, vagy összetörök mindent!

— Hej! amice rogo! először is maga mondja el, hogy mikép került maga ide, hozzánk a zárdába? Azután pedig mondja meg, hogy kicsoda, micsoda és honnan jött, mert ha nem, majd a rendőrségre fogjuk bizni, az majd kikutatja; mert hát látom, hogy maga lehet minden, csak szerzetes nem, dacára szerzetesi csuhájának.

Ezt egy tagbaszakadt, erős szerzetes mondta, ki úgy látszik, nem ijedt meg a saját árnyékától.

— Én? hát nem ismernek? hát én vagyok a Gyuri.

egyek külön bizottságok elnökeit jelölték ki, így Majorosy Imre polgármestert a központi bizottság. Vaszary Gyulát, a rendezőbizottsági, dr. Kelemen Mihályt az elszállásolási és Kosztka Györgyöt a fogadóbizottság elnökeivé. Majd a versenybíró bizottságba Zurna Károlyt, Thellmann Józsefet, Stenzl Alajost, Eckenberger Györgyöt, Bodó Aladárt, Incédy Dénest, Dischka Győzöt, Heckinger Istvánt, Kiss Józsefet, Koszits Kamillt, Spittko Lajost, Littke Józsefet és a polgármestert választották be. A verseny helyeül szolgáló pálya felett majd egy újabb ülésen fog a bizottság dönteni.

— **(A virtus.)** Barcsról írják lapunknak: Szabó József keserűen tanulta meg annak a közmondásnak az igazságát, hogy „ne oltsd azt a tüzet, mely téged nem éget.” A 20 éves legényember, ki különben polgári állására nézve béres, e hó 25 én üres hordókat hordott az állomásra, miközben egy vele szemkötő jövő fuvaros lovai valamitől megijedve vad futásnak eredtek. Szabó ezt látva, nem tudni, virtusból-e, vagy pedig azért, hogy társán segítsen, saját fogatáról leugrott, és a rohanó lovak elé állott, igyekező azokat féken fogni. A megvadult állatok azonban nem akarván neki engedelmességni, feltartóztathatlanul vágattak tovább, előbb azonban Szabó Józsefet magok elé dobva nagyon súlyosan megsértették. A lovakat azután mégis sikerült messzebb tartóztatni, a fiatal embert azonban önkivületi állapotban szedték fel vértől elborítva az országútról, hogy azonnal orvosi kezelésben részesítsék. Nehány hét fog bele telni, míg Szabó sebei begyógyulnak. Annyi azonban bizonyos, hogy máskor nem fujja majd másnak a kását.

— **(Véres verekedés.)** „A harag rossz tanácsadó” — ezt tartja a közmondás s mégis nagyon sok emberrel megesik, hogy nem a józan ész, hanem a harag által engedi magát vezetni. Régi haragosai voltak Tóth Sándor és Halász Ferenc dunaszentgyörgyi

— A Gyuri, a Gyuri!; de ki az a Gyuri?

— Hát már nem ismerik az „aranyborjú” szálloda Gyuriját? — a házi szolgát? de mi ez? mi a menydörgős menykőt csináltak velem? hisz sem bajszom, se hajam! Ki tette ezt?

És Gyuri, az exszereztes, vadul forgatta szeméit, mire a kapucinusok rémséges kacagásba törtek.

— Hogy maga-e a Gyuri, ki tőlünk nem egy kosár spárgát, salátát és hónapostretket vett a szálloda számára, az majd elválik; az a rendőrség dolga lesz. Most azonban ajánlom, hogy csendesen viselkedjék, és jöjjön a refektóriumba, ahol várni fog, amíg ügyét a rendőrség segítségével tisztázzuk.

— Az Istenért, könyörgöm, ne tegyék velem e szégyent; azt hiszem, sokkal egyszerűbb lesz, ha a szálloda küldenek és ott kérdezősködnek. Ha a Gyuri ott van, akkor nem én vagyok a Gyuri; ha azonban a Gyuri nincs ott, akkor én vagyok a Gyuri.

A derék szerzetesek megsajnálják a Gyurit, és csakugyan kívánsága szerint cselekedtek. Az eredmény az volt, hogy igenis, ő volt a Gyuri.

Azonban ez eset, mélyen bevésődött Gyuri lelkébe és többé nem szopta le magát annyira.

Kari.

lakosok Halász Gábornak, akit az utcán megtámadtak ólmos és rezesfejű botokkal és fejét két helyen is belyukasztották. Halász Gábort a kiömlő vére teljesen elborította és eszméletlen állapotban került el a földön. — Életbenmaradásához kevés a remény.

— **(Kereskedelmi kamarák ki-
rándulása.)** A ország összes kereskedelmi és iparkamarái legutóbb tartott értekezletükön megállapodtak abban, hogy ezen évben társas kirándulást rendeznek Boszniába és Hercegovinába, hogy ott a helyszínen tanulmányozzák a bosnyak kereskedelmi és iparviszonyokat. Az indítványt a pécsi kereskedelmi és iparkamara tette, és mint a Boszniához legközelebb eső magyar kamara, a kirándulás rendezésével is a pécsi kereskedelmi és iparkamara bízott meg. Zárai Károly dr. titkár már eljárt ez ügyben Budapesten, hogy a kirándulás tárgyában megtegye a kezdeményező lépéseket, melyeknek megtörténte után ki fogja bocsátani a nagyfontosságú kirándulásban való részvételre a meghívókat, melyeknek előreláthatólag vagy 200 magyar kereskedő és iparos fog eleget tenni. A kirándulók szeptember havában Pécsen fognak találkozni és innét mennek lehetőleg külön vonaton Boszniába, ahol a közös pénzügyminiszterium utasítására a kormány közegei minden tekintetben kezére fognak járni kirándulóinknak, hogy azok céljuknak megfelelőleg tényleg üzleti összeköttetések létesítésére használják föl ezen kirándulásukat.

— **(Gyanus ember.)** A vasuti állomáson az éjjel egy gyanus ember vonta magára a rendőrség figyelmét. Kopott fekete ruhába volt öltözve s a sarokba húzódott. Igazolásra szólítottván, kiderült, hogy semmi féle okmánya nincs, pénze sincs, de a kabátja alatt cukorzsinegekből font hosszú kötelet rejtgetett, amilyennel nagyon alkalmas ablakokból leereszkedni. Semmiféle podgyása nincs a testi ruháján kívül. Letartóztatták, de a rendőrségnél eddig mire sem tudtak az emberrel menni. Semek Edének nevesi magát, de egyéb felvilágosítást megtagad. Azt mondja, ha előkelő rokonságát megnevezné, a rendőrség írta azokhoz s ha a rokonsága megtudja, hogy őt letartóztatták, leveszi róla a kezét. Ezért hallgatnia kell — mondja. Egyébként elzüllött intelligens embernek látszik. Most a rendőrség foglya marad addig, amíg kilétéről valami biztosat nem tudnak meg.

— **(Aki sok hamis pénzt akart
szerezni.)** Dimics Lázó, dunaszekesi lakos eddig ismeretlen egyének hívására Budapestre utazott, hogy 300 frt jó bankó helyett 1500 frt hamis pénzt kapjon tőlük. Szerzett is 300 frtot s elutazott a fővárosba. De elhibázta az időt, mivel egy nappal később utazott, mintsem kellett volna. Visszahozta tehát a 300 frtját — hamis bankó nélkül. Odahaza azonban a csendőrség nesztét vevén a dolognak — abból a célból, hogy a hamisítók kinyomozhatók legyenek: megidézte Dimicset és kihallgatta; azután pedig följelentette az esetet a kir. járásbírósnak.

Saját műhelyében minden nemű javítás elkészítésére, ódon ékszerek átalakítására, vésnöki munkák, nevezetesen monogrammok, cimer vésések, clichéek stb. készítésére ajánlkozik **SCHÖNWALD IMRE** Pécs, Király-utca (Hattyu épület.)

Harminchárom ember a romok alatt.

— Saját tudósítónktól —

Pécs, 1897. ápril hó 28.

Innen-onnan másfél éve lesz már, hogy 1895. évi szeptember 5-én délelőn az épülő

Kereky-féle háznál, Ferenciek-utcája 7. szám alatt nagy szerencsétlenség történt.

Egy pinceboltosáson dolgozott ott 33 munkás, mikor az üreg fölé helyezett állvány ledőlt és a pinceboltosatra a föld rázuhánván, az ott lenn dolgozókat egytől-egyig maga alá temette. A harminchárom ember közül egy, Schwáb József, napzámos, meghalt; a többi pedig többé-kevésbé megsérült. Ezek voltak pedig névszerint:

Hofman Lajos, Sárdi Péter, Óri István, Gold Mátyas, Juszt József, Szabó János, Vince József, Verovác János, Horváth Mátyas, Furtinger János, Nemesics Anna, Dorgovics Anna, Kaszapovics József, Raab Lajos, Varga Vince, Mayer Ferenc, Rostás Örsz, ifj. Sudás István, Kovács István, Szabó István, Leipán Anna. Obát Katalin, Jozipovics Ferenc, Hebl István, Kelenfi János, Pap János, Fuchs József, Német István, Balás János, Szórics Istvánné, Kisander Mátyas és maga az építési pallér, Sztipanovics György is.

A szerencsétlenség színhelyén a régi Daempff-féle ház telkére Kereky Mihály dr. 1895. év nyarán kezdte az új házat építtetni, mely ma már egyik szép épülete a Ferenciek-utcájának. Az építést Rác Béla műépítész felügyelete alatt Horváth Ferenc építési vállalkozó fogadta el s a munka annak rendje és módja szerint folyt.

A szerencsétlenség előtt pár héttel egy éjjeli vihar alkalmával már bedőlt az épülő háznál valami pinceboltoszat. Talán figyelmesítés volt a sorstól nagyobb elővigyázat; talán előjátéku jelentkezett a későbbi katasztrófának.

Másnap azonban folytatták minden elővigyázat újabb megtétele nélkül és az folyt szakadatlanul a szerencsétlenség percéig.

Egy magas part állott az építendő ház közepén, melynek aljában az első izben bedőlt pinceboltot igyekeztek felépíteni, jobban mondva a háznak erős alapot emelni. E földpartnak közepébe egy erős, magas oszlop volt leasva, melynek hivatása volt a mindenfelé elágazó állásokat, mint egy főoszlop — összetartani. A fizika törvényénél fogva a leasott s meglehetősen súlylyal megterhelt főoszlop a körülötte levő laza földanyagot mindjobban feszítette, míg végre az engedett s félkör alakjában a főszlappal, s az arra, mint alapra helyezett gerendákkal, állványokkal együtt a körülbelül 3 öl mélységű pincehelyiségbe zuhant, maga alá temetve az ott dolgozó 33 munkást.

Rác Béla építési művezető többször figyelmeztette Sztipanovics György pallért, hogy az óriási terhet viselt magas oszlopot meg kellene ducoltatni, nehogy valami baj essék; sőt a szerencsétlenség előtt pár órával is, mikor ott felügyeletet teljesített, figyelmeztette a pallért. De már minden késő volt; rövid idő múlva megtörtént a szörnyű katasztrófa, melynek áldozatai közül öt, névszerint Sárdi Péter, Nemesics Anna, Kaszapovics József, Mayer Ferenc és Obát Katalin csak jelentéktelenül sérültek meg, valamint Szabó István és Szabó János is kisebb sérülést szenvedett, a többiek azonban mind a kórházba kerültek.

A katasztrófa helyszínén megejtett rendőri vizsgálatot nyomon követte a vizsgálóbírói intézkedés, mely után megindult a bírói vizsgálat a katasztrófa okozói ellen. A bírói vizsgálat során összesen tizennégy súlyostestisértés és egy emberölés vádja lett bejelentve s ezek miatt vád alá is helyezte a törvényszék Rác Béla építési művezetőt és Horváth Ferenc, építkezési vállalkozót.

Egy végtárgyalást már tartottak is ügyükben a múlt évi október 21-én, melyre összesen 28-an jelentek meg a katasztrófa sebesültjei és a szerencsétlenség szemtanúi közül, s melyen Horvát Ferencet Toldi Béla dr., Rác Bélát pedig Jobst László

dr. védte, a vádhatóságot pedig Rákosi Imre dr., kir. alügyész képviselte.

E végtárgyaláson a bizonyítási eljárás megkezdése előtt Toldi Béla dr. védőügyvéd hivatkozott Schnell György, Laki Károly és Bohuszláv Márton tanukra, kik vallomásaikban megnevezhetik, hogy a főtámaszlopot a pinceboltozat alól Sztipánovits György pallér elvette s így állt be a szerencsétlenség.

A védőügyvéd indítvány tárgyalásába a bíróság belemenvén, Péter Ferenc mérnök előadása szolgált a felvett indítvány legerősebb támogatására. Péter Ferenc ugyanis előadta, hogy ő az előbb beomlott pincéről tudja, hogy azok sem voltak kellőleg aláducolva. Ő úgy akkor, mint a szerencsétlenség előtti napon is járt a helyszínen; lent volt a bedőlt pincében is s ott meglepetve látta, hogy a boltozat készítésénél a földet csak két támaszlop tartja s a legszükségesebb harmadik oszlop nincs sehol. Erre figyelmeztette is Sztipánovics György pallért, aki az építkezésnél a tulajdonképeni vezető volt, de az azt felelte, hogy érti ő a dolgát, jó az ügy is, meg aztán a főoszlop máshova szükséges újabb állványok csinálásához.

Kisander Mátyás, Laki Károly, Ferencfi Béla, Juszt József, Gabelics József és Dordonic Anna szintén igazolták, hogy a főoszlopot Sztipánovits vitette el s a többi tanuk vallomása rá háritotta Sztipánovitsra a felelősséget, a ki azzal védekezett, hogy ő nem is képesített pallér csak napzamosfelügyelőként volt az építkezésnél alkalmazva, mint első közművesegéd. Horváth Ferenc, építési vállalkozó azonban kijelentette, hogy Sztipánovits az ő helyettese volt az építésnél s ezt az összes tanuk megerősítették.

Ekkor Rákosi Imre ügyész kérte a vizsgálatnak Sztipánovits Györgyre is leendő kiterjesztését, mit a törvényszék el is rendelt s a bizonyítási eljárásba ezen a végtárgyaláson bele sem ment.

Sztipánovits György ellen a vizsgálat megtartatván, ő szintén vád alá helyeztetett s ily előzmények után vette kezdetét

a mai tárgyalás.

Rác Béla, Horváth Ferenc és Sztipánovics György álltak ma tehát vádlottakként a bíróság előtt, mely a következőkép alakult meg: elnök Varga Nagy István, szavazóbírák Koszér János és Bajnovits Ármán, kir. törvényszéki bírók. Ügyész: Rákosi Imre dr. Védők: Rác Béla részéről Jobst László dr.; Horváth Ferenc részéről Toldi Béla dr. és Sztipánovics György részéről Szekrényessy Ferenc dr. Jegyzőkönyvvezető: Szommer Antal, aljegyző. Szakértők: Horváth István, mérnök; Schlauch Ferenc, építési vállalkozó és Rauch János városi főmérnök, aki egyszersmind tanuként is ki fog hallgattatni.

Továbbá be lettek idézve a végtárgyalásra mint sértettek és tanuk:

Juszt József, Gabelics József, Végh Imre, Rab Lajos, Gold Mátyás, Belovics János örökösei, Veronác János, Horváth Mátyás, Forstinger János, Pap János, Varga Vince, Őri István, Kisander Mátyás, Szebeli János, Hoffman Lajos, Dorganics Anna, Sváb József özvegye, Obát Kata, Rostás Örsze, Jozszipovics Ferenc, Kovács István, Leidmann Anna Schnell György, Laki Károly, Ruskovics András, Vince József, Sőrics István és Kelenfi József, Mayer Ferenc, Bohuszláv Márton, Kelenfi Józsefné, Misángyi Mihály, Nagy István és Péter Ferenc mérnök.

Rákosi Imre dr., kir. alügyész ekkor azt az indítványt terjesztette elő, hogy mivel a szakértőként is kihallgatandó Rauch János, városi főmérnök, a mellékkörülményeknél fogva, mivel az építkezési szabályok

13. §-a szerint mint ellenőrző hivatali kiküldött szerepelt, — érdekelve van, ne mint szakértő, hanem csak tanuként hallgattassék ki.

S mivel ez tény s a főmérnök a helyszíni szemlén is ott volt a bizottságban, sőt ott véleményt is adott az építkezésről — a törvényszék a közzvádló indítványát elfogadva, Rauch Jánost a szakértői tisztól felmenteni és csak tanuként rendeli kihallgatni. Helyette esetleg — ha szükséges — harmadik szakértő behívásáról később intézkedik.

Horváth István és Schlauch Ferenc szakértők vallomásaikra megesküdtetvén, elnök röviden ismerteti a tényállást, melynek a vége, hogy ma már Sztipánovics György, építkezési pallér is vádlottként szerepel az ügyben. Ezután megkezdik a vádlottak kihallgatását.

Rác Béla kihallgatása.

Rác Béla, elsőrendű vádlott, az általános kérdésekre előadja, hogy körmendi születésű, 34 éves, evangélikus vallású, nős, egy gyermeknek atyja. Jelenleg az alsó lendvai hercegi bérleten építkezési művezető, büntetlen előéletű, vagyontalan, oklevele — nincs.

Varga Nagy István elnök erre a következő kérdéseket intézi vádlotthoz, melyre az mindenkor a kellő biztonsággal és elhatározással felel:

— Ön készítette az építkezési terveket?
— Én; Kereky ügyvéd ur megbízása folytán.

— S egyszersmind a művezetést is átvette?
— A művezetést nem vettem át. Én csak a terveket készítettem.

— Hogy történt hát, hogy mégis szerepelt, mint művezető?
— Kereky ügyvéd ur hozzám jött s hozott egy kétmeletes házról szóló vázlatot. Azt mondta, nincs vele megelégedve, hanem készítsek én neki terveket. Kért ugyan, hogy a művezetést is vállaljam el s a kettőért összesen 1200 frtot volt hajlandó fizetni. De én csak a tervek készítését fogadtam el s ezért 400 frt díjat kaptam.

— Miért ellenőrizte hát mégis az építkezést?
— Hogy az a terveim szerint történjék. Ezt ki is kötöttem magamnak. De a mellett Kereky ur megkért, hogy a földméliségek ásására is felügyeljek, nehogy a kikötött 3 méter 50 centiméteren alul legyen.

— S mikor jelent meg az építkezésnél?
— Hetenkint kétszer-háromszor, ahogy időm engedte.

Elnök erre felmutatja az iratokból, hogy vádlott, mint művezető lett bejelentve a hatóságoknak s az ezt tudomásul vevő végzést át is vette.

— Igaz ez?
— Igaz, de arról tudomásom nem volt, hogy mint művezető leszek bejelentve.

— De ön meg is jelent az építést engedélyező tárgyaláson?
— Igen, de még akkor nem tudtam, hogy művezetőként jelentenék be s erre vonatkozólag nem volt egyezségünk.

— De látta, Kereky ügyvéd ur azt vallotta, hogy a felügyelettel és ellenőrzéssel önt bízta meg s ezért ön a 22 ezer forint építkezési összegnek 2 százalékát, 400 frtot kötött ki s még 50 frt jutalmat is kapott.

— Százalékról köztünk szó sem volt. Nem voltam művezető; csak a terv szerinti építésre és a fundamentum mélységekre ügyeltem fel.

— Állás terveket látott-e ön az építkezés folyamán?
— Soha. Ilyen terveket nem készítettek.

— Hogy a képesítést bemutassa, felhivta-e a rendőrség, vagy a mérnöki hivatal?
— Nem.

— Tud-e az előző pincebeomlásról?
— Igen.

— Tett-e ekkor valami óvintézkedést.
— Nem mert nem voltam művezető.

De az új pincetervet én készítettem.
— Tudja-e, hogy a szerencsétlenség előtti napon a főoszlopot kivették az állványok alul?
— Nem. Nem voltam akkor Pécsen.

— Ismerte-e, hogy volt az állvány szerkesztve?
— Nem.

— De hiszen ha a tervet ön készítette, akkor lenn volt a pincében?
— Igen, de előbb, mikor az első beomlás megtörtént s csak azért, hogy az új tervet betartsák.

— A földfalazat be volt-e deszkázva és alátámasztva?
— Csak részben.

— A főoszlop meg volt-e még?
— Arra nem emlékszem.

— A szerencsétlenség napján járt-e a helyszínen s mit látott?
— Igen, ott voltam. S Sztipánovics mondta, hogy egy Hoffmann nevű munkás lesüppedt a földbe. Ekkor én figyelmeztettem, hogy jó lesz óvintézkedéseket tenni, de ő azt mondta, most már nem tart semmitől.

— Ön azt mondta a vizsgálatkor, hogy látott is új repedést.
— Nem, azt nem láttam. En csak Sztipánovics-tól hallottam s ekkor jóhiszeműleg figyelmeztettem, de ő megnyugtatót.

— Horváth Ferencel beszéltek e a föld süppedéséről?
— Ő még nem volt ott.

— De hiszen a vizsgálatnál azt mondta, hogy Horváth is megnyugtatta önt?
— Nem, ő még nem volt ott. Csak később ment oda.

— Milyen volt a lesüpedt föld?
— Kavicsos és porhanyós, úgynevezett sóderes föld.

— Miért nem figyelmeztette Sztipánovicsot, hogy veszélyes ilyen földre állványt csinálni?
— Mert nem tartozott rám az állvány-csinálás.

— A szerencsétlenség után volt-e a helyszínen s nem látott az állványból törött deszkát, vagy gerendát?
— Igen, voltam; de nem láttam.

Schlauch Ferenc szakértő megjegyzi, hogy igenis eltörték az állvány deszkái, sőt egy két gerenda is; még a főgerenda is megtört.

Jobst László dr., vádlott védője intéz ezután kérdéseket a vádlotthoz, melyekből kitűnik, hogy a vádlott a Kereky s Horváth közötti szerződésről mit sem tudott; anyagbeszerést, munkások feifogadását és Sztipánovics állását nem is ismerte; az épület elkészültéért felelőssége nem volt, soha nem rendelkezett. Ő csak tervezője volt az épületnek s csak e terv betartására ügyelt fel s másnak jelentést nem tett, csak Kerekynak.

Vádlott az elnök további kérdéseire csak azzal felel, hogy ő utasításokat soha senkinek sem adott s földrepedést az előző napon nem észlelt.

Szekrényessy Ferenc, Sztipánovics védője, intéz ekkor kérdéseket a vádlotthoz.

— A föld süppedést bejelentette-e a tulajdonosnak?
— Nem. Én csak Sztipánovicsot figyelmeztettem jóhiszeműleg s ő megnyugtatót.

— S ez önnek elég volt? Tudta ezzel, hogy veszély már nincs?
— Veszélyről nem is álmodtam.

Végül az elnök ismét azt tartja vádlott elé, hogy ő művezetőként lett a hatóságoknak bejelentve.

— Igen, de erről mit sem tudtam.

— De igen is tudott róla, itt áll vallo-
másában.

— Azt csak a jegyzőkönyv aláírása
után mondtam. Kereky urtól meg is kérdez-
tem, miért jelentettek be művezetőként; de
ő erre azt felelte, hogy ez rámnézve semmi
felelőséggel sem jár.

Ezzel az elsőrendű vádlott kihallgatása
véget érven, következett a másodrendű vádlott

Horváth Ferenc kihallgatása.

Horváth Ferenc pécsi születésű, 28
éves, róm. kath. vallású, nőtlen, büntetlen
előéletű, vagyona nincs.

— Mi a foglalkozása?

— Kőművesmester vagyok.

— Csak kőműves? Hát miért foglalko-
zik házépítéssel is?

— Ez nálunk kérem, már szokás. Váll-
alkozásunkhoz tartozik.

— Engedélye van-e?

— Igen, építési engedélyem, mint kő
művesmesternek van.

— Hát emeletes házépítésére van-e
engedélye?

— Nincs.

— Miféle szerepe volt önnek ez épít-
kezésnél? Ön volt a vállalkozó?

— Igen.

— Hogyan lehet az, ha nincs emeletes
házra építési engedélye?

— Mert Kereky ur azt mondta, hogy
Rác lesz az építési művezető s a szerződés-
ünkbe ezt bele is vettük.

— Beszél ön Ráccal erről?

— Nem, de a szerződésünkbe bele lett
véve s az engedélyt is így kaptuk meg.

— Hogy történt a szerencsétlenség?

— Én, kérem, arról nem tudok semmit.

— Hát talán én tudjam?

— Én csak a tavalyi végtárgyaláson
tudtam meg, hogy a támoszlop kivétele okozta.

— S önnek is az a véleménye, hogy
a főoszlop elvétele okozta a szerencsétlen-
séget?

— Igen, ez.

— Ki állította fel az állványokat?

— Ezt négy-öt munkás is végezte.

Schnell György, Ferencfi, Bahuszláv Márton,
nem is tudom már, kik.

— S kinek az intézkedésére?

— Hát ők maguk.

— Ön úgy beszél, mintha ez nem is
tartoznék önre. Hát nem ön volt a vállal-
kozó? Nem az ön zsebébe ment a 22 ezer
forint? Saját fejüktől nem intézkedhettek
azok a munkások.

— Én intézkedtem s a terv szerint ők
állították fel az állványt.

— Meg volt-e terhelve az állvány?

— Nem. Csak négy csiga működött
rajta s a téglákat rendszerint leeresztették
róla. Csak egy-két mézstartó volt rajtuk.

— Milyen fából volt? Régiből, újból?

— Volt benne használt is s mind fe-
nyőfából.

— Tud-e az első beomlásról?

— Igen.

— S mit csináltak ekkor?

— Új megegyezést kötöttünk Kereky
urral s új pincét építtettem.

— A pince tervét ki készítette?

— Nem is volt terv, kérem.

Rác Béla ekkor közbeszólt:

— De igen is volt terv róla, kérem,
vagyis inkább vázlat s én készítettem.

— Ott volt-e Hoffmann elsüllyedésnél.

— Ott voltam. De ő csak térdig súp-
pedt egy puha rétegbe, honnan a föld
leomlott.

— Tehát a fal nem volt körüldekkázva?

— Igen, ott a hol. S ha láttuk, hogy
szükséges, máshová is mindjárt tettünk.

— Akkor, mikor már leomlott, ugye?

— Ott volt-e, mikor Rác Sztipánovicst
figyelmeztette egy újabb repedésre?

— Ott voltam, de repedést nem lát-
tam s nem is emlékszem, mit mondott Rác
Sztipánovicznak.

— Hát ön nem mondta, hogy nem kell
bajtól tartani.

— Nem mondtam, mert repedést nem
láttam.

— Sztipánovics azt vallja, hogy az ön
utasítására és jelenlétében vették ki a fő-
oszlopot?

— Nem láttam az oszlop kivételét és
ezt nem is rendeltem. Sőt figyelmeztettem
Sztipánovicst, hogy a gerendákat jobban
összekapcsolassa.

— S szerzett-e ennek végrehajtásáról
meggyőződést?

— Nem, mert nem tartottam olyan
fontosnak.

Rákosi Imre ügyész intéz ekkor
több kérdést a vádlottnak, majd az elnök
vonja kérdőre:

— Ismeri-e az építési szabályzat 12-ik
§-ának 2-ik pontját, mely az építésnél fel-
használt anyagok jóságaért és mindennemű
közbiztonságért a vállalkozót teszi felelősé?
Ha máskor is épített már házat, ezt is-
mernie kell.

— Igen, ismerem.

Szekrényesy védőügyvéd kér-
dezi ekkor, hogy napszám szerint fizette-e
Sztipánovicst?

— Igen. Nálunk mindenkit úgy fizetünk.

Elnök: Mint pallér működött Sztipá-
novics?

— Igen. Helyettesem volt a felügyeletben.

Rác Béla is tudja, hogy Sztipánovics
nem dolgozott, csak felügyelt és parancsokat
osztogatott.

Toldi Béla védő intéz aztán több
kérdést a vádlottnak, mikből kitűnik, hogy
Sztipánovics fizetése napi 2 forint volt s hogy
a kőműves segédek annyit nem kaptak. Már
vádlott atyjánál 10 évig volt alkalmazva
Sztipánovics, mint pallér s vádlottnál is az
eset előtt jóval alkalmazva volt már, sőt még
az eset után is.

Szekrényesy védő: De mindig
az ön utasítása szerint járt el?

— Igen. Én adtam ki neki a dolgot.

Rákosi védő: Rác Béla megnéate-
e az állványokat.

— Nem tudom.

— Volt-e ott Rác mindennap?

— Nem Sokszor 10—11 napig semjött oda.

Jobst László védő: Az ön és
Kereky közötti szerződésbe befolyt-e Rác Béla?

— Nem; csak az építkezés elvállalása
után ismertem meg.

— Jó reggelt Gyurka! Nem láttad a lovászomat,
— Ferencet?

A csordás levett kalappal, fűdetlen fejjei állt az
ifju lovas előtt.

— Nem láttam méltóságos uram; pedig ha erre
járt volna, bizony csak láttam volna. Nem járt itt erre
hajnal óta más, mint én, és rajtam kívül Györkő Sán-
dor. kit méltóságos uram még most is láthat. — ahol
megy la, ott a füzes partján.

— Györkő Sándor? Az ám, különben az is se-
gíthet rajtam . . .

Isten vele Gyurka, köszönöm.

Az ifju báró sarkantyuba kapta lovát — és el-
iramodott a távol lépkedő Györkő fiu után.

Midőn már elég közel ért Sándorhoz, a fiatal
báró nyergében előrehajolva kiáltá:

— Sándor! halló! Györkő Sándor!

A fiu hátratekintett, megismerte előkelő barátját és
bevárta.

— Kit kergetsz Imre? vagy téged kerget valaki?

— Nem kerget senki, hacsak a lelkiismeretem
nem; — nem láttad Ferencet a lovászomat?

— Nem. Nem láttam; hát azt kergeted, mit vé-
tett? kérdé a kis vasutas.

— Ah! Istenem, tudod Sándor, ismét igaztalan
voltam, és talán durva is — és szegény Ferencre rá-
fogtam, hogy elvesztette lovagló pálcikámat, azt az
aranygombosot, pedig hát megkerült, Zsella nővérem
incselkedésből dugta el, — és aztán nagyon összeszid-
tam Ferencet — — és most nem lelem sehol, — azt
hiszem, hogy elmegy tőlem; — és látod Sándor, for-
dul a lelkiismeretem, hogy megbántottam Ferencet.

Duna nincs Gyurka mellett, — ott távol a legelő
széléről hajszolja a renitens teheneket vissza, szinte
tilosba jártak volna, ha Duna nem tudná, hogy mi a
tiszteesség.

A közeledő fiu most lehasal a kurtára legelt földre
és csuszva közeledik a csordához. Most egész közel
van Gyurkához, ki háttal lévén a fiunak, azt nem is
vette észre; — most a fiu felugrik és harsányan kiáltja:
Avanti!! Avanti!!

Jó Mihó Gyurka felugrott, mintha löporral vetették
volna fel, és tátott szájjal, merev szemekkel nézett, —
kezéből a pörkölt szalonna, a rozskenyér bükkéje is
kiesett, a sóspaprikás kalamáris pedig felfordult a tarisz-
nyáján. Aztán, hogy a kis merénylőt megismerte, mo-
solyra fanyalodott széles szája.

— Az áldóját! de megijesztettél Sándor te!?
Teremtuce se azt hittem, a Piemontok jönnek szuronyt-
szegezve!

— Hát csak azért tettem, nevetett csengő hangon
a fiu, — mert tudom Gyuri bácsi, hogy ha magában
van kigyelmed, hát az elmúlt háborukon van az esze.
Ugye?

— Hát azt tisztára eltaláltad Sándor fiam! Azon
jár hát; — meg aztán én tehetem, sokat láttam, sokat
hallottam már világeletemben te kis rigó! mondja mo-
solyogva az öreg csordás, miközben ismét szeredása
mellé ül — és kis vendégét leüléssel kínálván, elébe
tolja a kenyeret, szalonnát.

— No Sándor, egyél egy harapást, az állomásra
megy ugye?

— Mondta-e ön a munkásoknak, hogy itt van a művezető, neki engedelmességni kell.

— Nem; mert ő csak velem érintkezett. Időről-időre vele beszéltek meg, hogy mit foganatosítsunk az építkezési tervből.

Elnök: Tehát ön tőle kért tanácsot?

— Nem volt szükségem tanácsra. Csak az építkezésnek a tervek szerinti menetét beszéltek meg.

— Az anyagbeszerzésbe bele szólt-e Rác?

— Arra nem emlékszem, hogy lett volna rá eset.

Toldi Béla védő: Schnell Györgynek mi volt a foglalkozása?

— Állásosináló volt.

— Alá volt-e rendelve Sztipánovicsnak?

Igen. Neki minden munkás engedelmességni tartozott.

— Önnek ki mondta meg, hogy a főszlopot Sztipánovics vetette ki?

— Schnell mondta később az eset után, hogy ő tudja, hogy az volt a szerencsétlenség oka.

Ezzel Horváth Ferenc kihallgatása is véget érven, következett a harmadrendű vádlott

Sztipánovits György kihallgatása.

Harmadrendű vádlott, Sztipánovits György, elnök kérdésére előadja, hogy pécsi születésű, 44 éves, rk. vallású, nős, 3 gyermekkel bíró kőműves, vagyona nincs, büntetve nem volt. Horváthnál két év óta, atyjánál tíz évig dolgozott. Pallér nem volt Horváthnál, mert ezt a teendőt mindig Horváth öccse, a Jenő ur végezte.

Elnök: Azzal van vádolva, hogy

pallér volt és hogy az állvány, a mely összeomlott, azért járt így, mert maga önhatmulag kivételte a támasztékot.

Vádlott: Igen, mert Horváth ur parancsolta.

Elnök fölbivja az emelvényre, fölmutatja neki a tervrajzot, melyet megért s ebből megállapítják, hogy melyik támasztékot vétette ki Horváth parancsára, melynek végrehajtásánál jelen volt maga Horváth, a májster ur is. Ezt a gerendát a szerencsétlenség megtörténte előtt egy nappal előbb távolították el.

Elnök: Horváth csak annyit mondott magának, hogy a főszlopot erősítse meg és hogy ő azt nem akarta kivételni; továbbá azt mondja, hogy nem is tudott semmit a kivételről.

Vádlott: Nem volt elég fa az építésnél. Azt mondta a májster, hogy ez a fa ugyanis haszontalanul van ott, vétessem tehát ki.

Ügyész: Általában kevés volt a fa?

Vádlott: Igen.

Ügyész: Milyen volt az állvány fája; általában jó volt-e, vagy korhadt, régi fa volt?

Vádlott: Mindenféle vegyített fa; igen sok volt közte a korhadt.

Ügyész: Hol volt maga, mikor a szerencsétlenség történt?

Vádlott: Éppen jöttem lefelé a létráról és a lábamat is megsértettem.

Toldi védő: Azt mondja maga, hogy dolgozott ott, mint kőműves. Mit ért ez alatt, hogy az első falazást maga csinálta?

Vádlott: Mindenütt én kezdtem meg a munkát, hisz első munkásuk voltam.

Toldi védő: Ki dirigált a fuvarosokkal, továbbá ki dirigált az állvány készítésénél?

Vádlott: Én azt cselekedtem mindig, a mit Horváth mondott.

Toldi védő: Tehát az emberek magának engedelmességek?

Vádlott: Igen; mert Horváth megmondta ezt nekik.

Ügyész: Tehát maga munkavezető volt?

Vádlott: Nem.

Toldi védő: Mennyi volt a fizetése.

Vádlott: Naponként 1 frt 20 kr. Ma itt, holnap ott dolgoztam, s munkavezető nem voltam soha. Az állvány készítésébe nem folytam be, csak parancs szerint jártam el.

Ügyész: Azt mondja Rác vállalkozó, hogy aznap délelőtt, mikor elment megnézni az építkezést, egy repedést látott s arra figyelmeztette is magát.

Vádlott: Nekem nem mondott semmit, velem nem is állott szóba soha.

Következett a szembesítés. Rác kiementi, hogy igenis, aznap mondotta, hogy vigyázzanak, mert baj lesz. Horváth azt mondja, hogy Sztipánovits az építés megkezdésétől fogva egész bevégezéséig mindig mint pallér volt nála alkalmazva.

Vádlott: Nem voltam soha. Hanem dolgoztam, míg az építkezés szünetelt a Kromernél, a Makár utcában. Róthmüllernél és ennek a sógoránál ott, ahol munka került.

Horváth: Nem dolgozott.

Vádlott: Két pallér volt mindig, a Laki és Leubauer.

Elnök: Volt-e másik kőműves segédnek is annyi fizetése, mint magának?

Vádlott: Nekem csak egy hatossal volt több, mint a többinek. 1 frt 30 kros pallér nincsen.

— Azám, oda Gyuri bácsi! hát ugye nem haragszik rám azért, hogy megtréfáltam, — meg aztán valahogy el ne árulja ám édes anyáméknak, hogy együtt reggelizünk néha-néha. És a patyolat areu nagy fekete kifejezésteli szemü pici piros ájku fiu — jóízűn falatozik az öreg csordással, — csak amidőn Mihó Gyurka, a pálinkás butykosból kínálja — azt mosolyogva visszautasítja.

— Nem énnekem való az Gyurka bácsi — az csak felnőtteknek való — azt mondta édes apám, hogy ha szeszes italt iszom, pici maradok, soh' sem lesz olyan legény belőlem, mint Lajos bátyámból.

— Hát' szén csak próbáltalak, — nem is adnék, ha kérnél is. Bizony nem gyerekeknek való ital ez! Jól mondja édes apád, Hé! Sándor mit látok? zsebórád van? Mi a tatár, hát édes apád már most vett órát?

A fiu arca kipirul a büszkeségtől és csillogó szemekkel néz az öreg csordásra, miközben kiveszi zsebéből az ezüst zsebórát.

— Nem édes apám vette, hanem a forgalmi főnök ur, ki már nehányszor ott csipett az állomás irodában — és mivel tudja, hogy én vagyok a távirás vakációkor — ezt az órát, meg ezt a sapkát hozta tegnap ajándékba.

— Aztán Györkő Abel a te büszke apád megengedte, hogy elfogadjad ezt az ajándékot? kérdezte mosolyogva Gyurka.

— Nem nagyon, de a postamester ur is, meg a tisztelendő plebános ur is azt mondták, hogy ez megérdemlett díjam, — mert már második éve, hogy díjtalanul dolgozom az állomáson — tehát elfogadhatom,

sőt azt mondták apának, hogy büszke lebet reám. Ugy ám!

— Jó, jó! csak aztán el ne bizzad magadat Sándor. Aztán mi az Isten csudáját csinálsz te ott az állomáson? te fütöd azt az ördögös masinát?

— Nem én! kacagott Sándor, — csak jöjjön le egyszer kigyelmed ha ráér, majd megmutatom hogy beszélék én az ujjammal.

— Az ujjaddal? Na né! csodálkozék az öreg csordás. Már pedig egyszer megnézlek, — akárhogy ejtem is szerit.

— Ugy hát! csak ballagjon le egyszer. megmutatok mindent töviről-hegyire. Hanem most megyek le, ha nem akarom azt, hogy hanyagnak tartson Szalkai bácsi, az előjáró ur. Hát Isten áldja Gyurka bácsi!

— Isten veled Sándor fiam!

A kis fiu felkelt a gyepről, katonásan tisztelgett a csordásnak, aztán kezet adott neki, megköszönve a szives „vendéglátást“, mit az öreg Gyurka kacagva elhárított magáról — és aztán gyorsan az állomás felé sietett.

— Az Isten segítse meg azt az aranyos becsületes lelkű fiut, dörmögte Gyurka, — szakasztott édes apja, — hogy az Isten áldja meg a családjukat. Most tenyerét szeméi fölé tartva, figyelmesen a falu baloldalán kigyózó utca nézett, honnét porfelhő közeledett. Nagysoká nézett vizsgálódott, — míg aztán fel ismerte a szomszéd uraság egyetlen fiát, az ifju Cindery Imre bárót, ki veszettül nyargalt a csordás felé.

Most egészen hozzáért, — és lovát kurta féken tartva kérdezte az öreg Gyurkától:

Schlauch szakértő elnök kérdésére eladja, hogy egy pallér hetenkint 15—20 frtot kap; míg a kőmivesek 1 frt 20—1 frt 30 krt naponként.

Szekrényesy védő: Vesz-e kanalat kezébe a pallér?

Schlauch: Nem; csupán a fix pontok megállapításánál.

Elnök: Hallotta Horváth, mit mondott Schlauch ur, meg Stipanovits?

Horváth: Nem parancsoltam én kérem soha, Stipanovics a maga akaratából távolította el a ducot.

Vádlott: De bizony maga parancsota. Elnök: Kik vették ki azt az osslopott? Vádlott: Ferencfi, Laki, Bohuszlaw, meg egy Fuchs nevezetű.

Elnök: Mondja szemébe még egyszer Stipanovits, hogy Horváth parancsolt.

Vádlott határozottan ismétli. Ügyész: Voltak akkor jelen mások is?

Vádlott: Nem tudom. Nekem az álláson volt dolgom és ott parancsolt meg.

Toldi védő: Kéri a mult tárgyalásról fölvevett jegyzőkönyvet fölolvastatni, midőn vádlott azt vallotta, hogy nem vétette ki az osslopot.

Elnök maga olvassa föl az ide vonatkozó passzust és konstatálja, hogy Sztipánovitsnak akkori vallomása teljesen egyezik mostani vallomásával.

Schlauch szakértő, elnök kérdésére kijelenti, hogy a palléroknak külön képesítés nem szükséges. Csakis az első és jó munkások közül lesznek válogatva. Nagyobb állványokhoz az építő mesternek kötelessége előzetesen külön tervrajzot készíteni; a jelen esetben azonban ilyenre nem volt szükség.

A tanukihallgatás.

Elsőnek is Ösv. Schwáb Józsefnét szólítja be az elnök, a ki eladja, hogy férje napszámos volt annál a szerencsétlen építkezésnél, a hol halálát lelte, 1200 frt kártalanítást kíván.

Elnök: Annyi fáradsággal mindjárt 12.000 frtot is kérhetett volna.

Tanu: Nem tudom, kérem, meddig élek. 65 éves vagyok.

Elnök: Mennyit keresett az ura?

Tanu: 1 frt 20 krt. Mikor pedig a szőlők megromlottak 70—80 krt.

Elnök: Mit csinált a maga ura ősztől tavaszig?

Tanu: Nyáron úgy iparkodtunk, hogy a télire valót is megszerezzük. Utóbbi időben azonban télen is volt keresete. Mind a kettő el voltunk szőlőt forgatni.

Elnök: A vizsgálat során csak 500 frtot követelt, most meg egyszerre 1200 frtot. Jól van, leülhet.

Felolvasták ezután a boncjegyzőkönyvet, melyből kitűnik, hogy Schwáb Józsefnek 3 bordája tört össze és a lépje egész hosszában ketté szakadt.

A hosszadalmas jegyzőkönyv felolvasása után az elnök ennyit mondott a tanuhoz:

— Lássá jó asszony, milyen gyenge legény volt a maga ura.

Ezután a terem kiszellőztetése végett elnök az ülést 5 percre felfüggesztette.

Juszt József mint kőmives dolgozott az állvány alatt, a mely rája szakadt. Vélemény szerint az állvány nem volt eléggé megerősítve. Kilenc hétig volt beteg, 85 frt kártérítést kíván.

Toldi és Szekrényesy védők veszik ezután tanu keresztűzbe, melynek során tanu is vallja, hogy nem volt elegendő faanyag az építkezésnél.

Gabelics József bicogva jön a terembe. Szintén mint kőmives dolgozott. Az egész esetből annyit tud, hogy a ducot kivették alóla, hát az állvány összerogyott. Husz hónap óta folyvást beteg, lábát összezúzta. Ügyész és Toldi védő keresztkérdései folytán tanu azt vallja, hogy a part nem volt be-

deszkázva és hogy a nagyobb szerencsétlenség előtt más fél órával egy kisebb szerencsétlenség is történt.

Tanu ezután a mellékszobában Tolnai dr. megvizsgálja s jelenti, hogy Gabelics jobb alszára még mindig nem nyerte vissza normális hosszúságát s nincs is rá kilátás. Most még nem dolgozhatik.

Végh Imre mint napszámos dolgozott az állvány fölött a csigával, 25 frt kártérítést kíván.

Elnök: Tud-e arról valamit, hogy a pincében volt egy nagy gerenda; ki vette azt ki?

Tanu: Sztipánovics vette ki az előtte való nap.

Toldi védő: Talán két duc is volt ott?

Tanu: Igenis. A hosszabbikat vették ki előtte való nap.

Elnök: (Sztipánovitshoz) Igaz-e, hogy két gerenda volt ott?

Sztipánovits: Igaz; de a melyik ott maradt, nem ért semmit.

Elnök: (Előszólítva Horváthot) Nos, még sem tud róla, hogy az a gerenda el lett távolítva?

Horváth: Nem tudok én róla semmit.

Elnök: Nagyszerű felügyelet!

Rab Lajos szintén napszámos volt, köveket rakott az állvány alatt, mely reá zuhant. 2 és fél hónapig volt beteg, még máig sincs rendben a feje. Kártérítést semmit sem kíván. Vallomása lényegtelen.

Gold Mátyás kőműves volt, a pinceüregben falat rakott, midőn megsérült. 20 frt kártérítést kíván.

Verovác János napszámos volt és követ talicskázott, 12 frt kártérítést kíván.

Verovits János tanu meghalt, vallomása felolvastatik.

Horváth János tanu sorozáson van, vallomása szintén felolvastatik.

Forstinger János napszámos volt, köveket hordott, mikor az állvány reá zuhant. 12 frt kártérítést kíván.

Pap János tanu nem jelent meg, vallomása felolvastatik.

Varga Vince napszámos volt, a csigát hajtoatta, midőn az állvánnyal együtt a mélységbe zuhant. Annyit tud csak, hogy a gerendát az előtte való nap vitték hátra, a hol szükség volt rája.

Óri István akkor kőmives inas volt s maltert mert a csöbörbe, midőn az állvány leszakadt. 8 hétig nem birt dolgozni.

Kisander Mátyás annyira emlékszik, hogy az állványon négy nagy rakás kő és tégl volt, mindegyik rakásban több volt száz téglánál.

Szebeli István 14 frt kártérítést kér; kórházi számláját bemutatja, melyet már kifizetett.

Hoffmann Lajos vallja, hogy már délelőtt betemette derékig a föld. Mikor a szerencsétlenség történt, éppen az állvány alatt dolgozott. 16 frt kártérítést kér.

Dorganits Anna maltert hordott s fejjel lebukott az állványról. Hét hétig feküdt.

Elnök fél 1-kor a tárgyalást felfüggesztette s folytatását délutáni fél háromra tűzte ki, a melyről tudósításunkat lapunk holnapi számában közöljük.

Országgyűlés.

A képviselőház ülése április 28-án. (A „Pécsi Figyelő“ eredeti távirata.)

A képviselőház ma délelőtt Szilágyi Dezső elnöklete alatt tartotta ülését, melynek eiején több vicinálisra vonatkozó már szentesített törvényt s Tolnamegye kérvényét a kvótafelemlés ellen jelentette be.

Ezután Apponyi Albert gróf tartotta meg interpellációját. Van-e megállapodás — kérdi a kormánytól — a nagyhatalmak

között az elvekre, melyeknek a török-görög békekötéskor érvényesülniök kell. Másodsor, ha a területi statusquo fentartása a főelv, nem tartja-e a külügyminiszterium elérkezettnek, hogy javasolja a nagyhatalmaknak, hogy a céltalan, politikailag veszélyes háborúnak véget vessenek és a nemzetközi jog tekintélye, valamint a humanizmus követelményeinek megfelelő állapotokat teremtsenek; harmadsor, királyunk szentpéteri látogatása olyan politikai akciót céloz e, mely a szövetségi viszonyt módosítja, vagy pedig Oroszországgal a keleti helyzetre vonatkozólag megegyezésre vezet?

Az interpelláció közöltetni fog a miniszterelnökkel.

TÁVIRATOK.

— A nemzeti pártkörből.

(A „Pécsi Figyelő“ eredeti távirata.) A nemzeti párt tegnapi értekezletén elhatározta, hogy Apponyi a mai ülésen interpellálni fog a külügyi helyzet ügyében.

— A 48-as szövetség.

(A „Pécsi Figyelő“ eredeti távirata.) Az Ugron-párt tegnap este tanácskozott Bartha elnökletével a 48-as szövetség május 2-ki alakuló gyűléséről. Társelnökök lesznek Ugron Gábor és Szalay Károly, két alelnököt a vidéki küldöttségek fognak kijelölni. A szervezeti szabályokat Bartha fogja előadni. Jegyzők lesznek Várady Károly és Falussy Árpád és kettő a vidékről.

— A keleti háború.

(A „Pécsi Figyelő“ eredeti távirata.) Athénben a helyzet végtelenül válságos. A nép betört a fegyverüzletekbe és a fegyvereket elvitte. Az utcákon szónokok csillapítgatják a népet. A miniszterium bukása bizonyos. Az ellenzék vezérei a királyi palotában vannak. A kamara tegnap este ülésezett. A város izgatott hangulatban van. Hajnalban táviratozzák, hogy a kamara határozatképtelen s talán ma fog határozni a teendők fölől. Delijannis bukása a királyt is magával fogja rántani.

Még nem feltétlenül hiteles magántáviratok szerint Delijannis kabinetje már beadta lemondását.

Konstantinápolyból táviratozzák, hogy a törökök Artát elfoglalták tegnap este 8 órakor.

A hatalmak csupán Görögország kérésére fognak közbelépni és most csakis a háború lokalizálására törekednek.

A görög királyi család utrakészen áll minden pillanatban végképpen odahagyni Görögországot egy francia gőzösön.

Szaloniki előtt egy görög páncélos hajó négy lövéssel megállította a „Messagerie“ francia gőzöst, iratait átnézte és a kikötőt ostromzár alá vette. Tartanak tőle, hogy a görög hajóraj ma betör a kikötőbe.

A török hajóraj tegnap Konstantinápolyból titkos parancsral elvitörözött.

A törökök már Thesszáliában Trikalát és Volot, Epiruszban Lurost elfoglalták. A görökök már csak néhány pontot tartanak hatalmukban.

— Királyunk Sz. Pétervárott. (A „Pécsi Figyelő“ eredeti távirata.) A tegnapi diszebédén a cár francia

felköszöntőjében királyunk látogatását barátságuk újabb bizonyítékának mondotta. Nézeteik, elveik közössége, melynek célja a béke biztosítása, amely tekintetben legyen teljes köztük a szolidaritás. Királyunk válaszában szintén a közös célra, a békére, a cásra és családjára ürti poharát.

— **Kitüntetett püspök.** (A „Pécsi Figyelő“ eredeti távirata.) Firczak Gyula munkácsi görög-katholikus püspök a Lipót-rend középkeresztjét kapta.

— **Szenzációs letartóztatás.** (A P. F. eredeti távirata.) Ifjabb Gardos Lajos fővárosi mérnököt ma letartóztatták, mert márciusban elhalt feleségének megmérgezésével gyanúsítják. A hullát exhumálták.

Laptulajdonos Felelős szerkesztő
SAUTTER GUSZTÁV PLEININGER FERENC
 TAIZS JÓZSEF
 kiadó.

H i r d e t é s e k.

Férfi és gyermek ruhák, felöltők.

Jó minőség, elegáns szabás

Olcso árak!

ZENTLER-féle
 es. k. szab. udvari férfi- és gyermek-ruha gyári raktár
 Pécssett, király-utca.

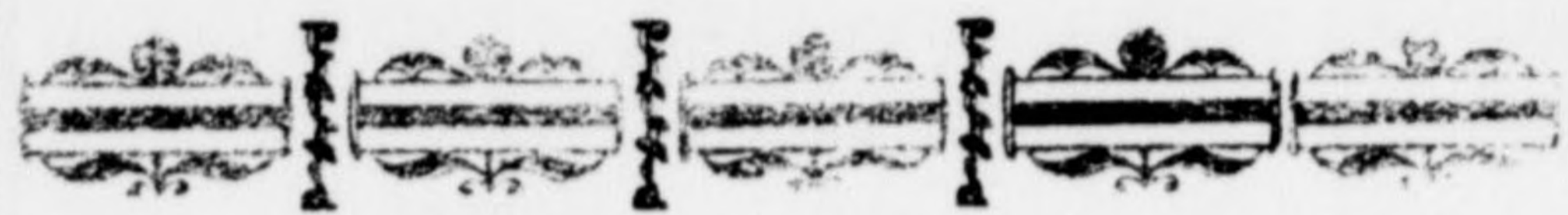
A városhoz igen közel fekvő gyönyörű kilátással biró

szőlő,

igen kényelmes és diszes nyaralóval,

mérsékelt árban eladó.

Bövebbet a kiadóhivatalban.

8693. sz.

alisp. 1897.

Verseny tárgyalási hirdetmény.

A belye-batnai törvényhatósági közut Darócz és Laskó közti 5.060—9.260 km. szakaszának kiépítésére vonatkozó 46625 frt 17 krral előirányzott.

utépítési munkálatok

biztosítása céljából folyó évi május 3-án délelőtti 9 órakor hivatalos helyiségben zárt írásbeli ajánlatok utján

verseny tárgyalást

tartok.

Felhívom vállalkozni óhajtókat, hogy 50 kros bélyeggel ellátott sajátkezőleg aláírt ajánlataikat, melyekben az árendemény vagy árfelemelés számokkal és betűkkel kiirandó, 5% óvadékképes bánatpénzzel felszerelve nálam a versenytárgyalás kezdetéig nyujtsák be.

A munkálatokra vonatkozó műszaki műveletek és részletes feltételek a kir. államépítészeti hivatalnál (Mária-utca) a hivatalos órák alatt betekintheők.

Péc ett, 1897. évi április hó 26-án.

Koszits Kámill

alispánhelyettes, főjegyző.

Hirdetések jutányos áron a kiadóhivatalunkban vétetnek fel.

A M. KIR. ÁLLAMVASUTAK GÉPGYÁRÁNAK

Vezérügynöksége

Budapest, Váci-körut 32. szám alatt.

Ajánlja a m. kir. államvasutak gépgyárában készült gőzcséplő-garnitúráit, ipari celokra alkalmas „Gompound“ lokomobiljait, teljesen vasból készült szalmakazalozó gépeit, gőz-kukoriczamorzsolót, Stibor-féle körfürészeit, kaszáló- és aratógépeit, továbbá **SACK-féle** ekéit, vetőgépeit, boronáit és egyéb gazdasági gépeit.

Árjegyzék ingyen és bérmentve.

A Fairbanks-féle téglagyár kizárólagos képviselője.